

Seuratoiminnan arki pyramidin ehdoilla

3.7.2026

Kun urheilua tarkastellaan pyramidin kautta, huomio suuntautuu helposti huippuun, menestykseen, kansainvälisiin arvokisoihin ja niihin lajeihin, jotka saavat näkyvyyttä julkisuudessa. Samalla suuri osa urheilun arjesta jää taka-alalle, vaikka juuri seuroissa, harjoituksissa ja paikallisissa kilpailuissa tapahtuu määrällisesti eniten.

Ei-olympialajit ja seuratoiminta ovat urheilussa keskeistä toimintaa. Niiden varaan rakentuvat järjestelmän jatkuvuus, osallisuus ja suuri osa siitä yhteiskunnallisesta merkityksestä, joka jää helposti huippu-urheilun varjoon.

Ei-olympialajien asema

Monille ei-olympialajeille pyramidi ei ole selkeä polku huipulle, vaan kehys, jonka reunalla toiminta tapahtuu. Huippu voi olla olemassa, mutta se ei määritä lajia samalla tavalla kuin olympialajeissa. Siksi lajin arvo ei rakennu ensisijaisesti sen mukaan, kuinka tehokkaasti se tuottaa etenemistä kohti kansainvälistä huippua, vaan sen mukaan, millaista osallistumista, identiteettiä ja yhteisöllisyyttä se mahdollistaa omassa toimintaympäristössään.

Tämä on seurausta siitä, miten järjestelmä on rakennettu. Kun huippu määritellään olympia- ja arvokisajärjestelmän kautta, osa urheilusta jää väistämättä sen ulkopuolelle. Näin näkyvyys, tunnustettu arvo ja institutionaalinen paino kasaantuvat lajeihin, jotka sopivat parhaiten tähän kehykseen, vaikka ne eivät yksin kuvaa urheilukulttuurin koko kirjoa.

Seuratoiminta arjen tasolla

Seuratoiminta on suomalaisen urheilun perusta, mutta juuri siksi sen merkitys jää usein itsestäänselvyyden varjoon. Seuroissa liikutaan, opitaan, harjoitellaan ja rakennetaan sosiaalisia suhteita, jotka kantavat paljon urheilusuorituksia pidemmälle. Suuri osa tästä työstä perustuu vapaaehtoisuuteen, paikalliseen sitoutumiseen ja arjen organisointiin, jota ilman koko urheilujärjestelmä ei käytännössä toimisi.

Juuri tässä näkyy urheilun rakenteellinen paradoksi, sillä seurat tuottavat osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja jatkuvuutta, vaikka nämä vaikutukset eivät näy samalla tavoin tulostauluilla, mediassa tai resurssien jakautumisessa. Arjen työn merkitys on silti suuri, vaikka sen symbolinen näkyvyys jää vähäiseksi.

Rakenteellinen jännite

Seuratasolla syntyy selvä ristiriita. Arjen toiminta perustuu yhteisöllisyyteen, saavutettavuuteen ja pitkäjänteiseen osallistumiseen, mutta urheilun julkinen kuva rakentuu edelleen huipun kautta. Tämä ero ei ole vain symbolinen, vaan se näkyy myös siinä, mitä pidetään tavoiteltavana, mitä rahoitetaan ja millaisia onnistumisia urheilussa opitaan tunnistamaan. Huipulla toiminta perustuu kaupalliseen logiikkaan, mikä korostaa entisestään eri tasojen välistä etäisyyttä.

Kyse ei siis ole vain sävyerosta, vaan rakenteellisesta jännitteestä järjestelmän sisällä. Kun urheilun arvoa mitataan ensisijaisesti huipun näkyvyydellä, suuri osa sen yhteiskunnallisesta ja kasvatuksellisesta merkityksestä jää helposti piiloon.

Näkymättömyyden logiikka

Pyramidin logiikassa näkyvyys ja arvo kietoutuvat helposti toisiinsa. Se, mikä näkyy, näyttäytyy tärkeänä, ja se, mikä jää katveeseen, tulkitaan helposti vähämerkityksiseksi. Juuri tässä piilee yksi urheilujärjestelmän keskeisistä harhoista, koska näkyvyys ei ole sama asia kuin merkitys.

Silti juuri seuratoiminnassa ja ei-olympialajeissa urheilun keskeiset merkitykset toteutuvat konkreettisimmin. Niissä rakentuvat hyvinvointi, osallisuus, harrastamisen jatkuvuus ja kokemus siitä, että urheilu on muutakin kuin karsintaa kohti huippua. Siksi näkymättömyys ei tarkoita merkityksettömyyttä, vaan kertoo siitä, että urheilun olennaisimmat vaikutukset syntyvät usein siellä, missä huomio on vähäisintä.

Urheilun arvo huipun ulkopuolella

Urheilu näyttäytyy kokonaisuudessaan vasta silloin, kun katse käännetään myös sivuille ja alaspäin. Vasta silloin käy näkyväksi, ettei urheilun arvo synny ainoastaan huipulla saavutetuista tuloksista vaan myös siitä arjen toiminnasta, joka tuottaa merkitystä, yhteyttä ja jatkuvuutta julkisuuden ulkopuolella.

Kimmo Kulmala

Lehtori
SEAMK

Kirjoittaja toimii lehtorina SEAMKin urheiluliiketoiminnan tradenomikoulutuksessa ja urheiluakatemiavastaavana.

Artikkeli on osa sarjaa, jossa tarkastellaan urheilua, huippu-urheilua ja urheilujärjestelmää urheilupyramidi-käsitteen eri näkökulmista. Aiemmin ilmestyneet artikkelit:

Urheilun pyramidiHuippuun katsova urheiluHuippu-urheilun vie median ja sponsoreiden huomion

Lähteet ja luettavaa

Aarresola, O., Lämsä, J., & Itkonen, H. (2022). *Urheiluseurat ammattimaistumisen ristiaallokossa.* Liikuntatieteellisen seuran tutkimuksia ja selvityksiä.

Häkli, T. (2023). Eurooppalaisen urheilun malli toimii puutteellisesti EU:n urheilupolitiikassa. *Liikunta & Tiede, 5*/2023, 22–24.

Kesonen, A. P., & Lämsä, J. (2024). *Kasvoiko ammattilaisuus? Selvitys 13 lajin ammattilaisuuden tilasta ja muutoksesta vuosina 2019–2024*. Huippu-urheilun instituutti KIHU.

Lehtonen, K. (2020). Urheilun pyramidimalli liikuntakulttuuristen tulkintojen ja ymmärrysten kehysrakenteena valtion liikuntapoliittisissa asiakirjoissa. *Kulttuurintutkimus, 3*7(3-4), 33-46.

Nummela, A., Aarresola, O., Mononen, K., & Paavolainen, L. (2016). *Urheilijan polun huippuvaihe: menestykseen vaikuttavat tekijät sekä tutkimus-, kehittämis-ja asiantuntijatoiminnan painopisteet 2013-18*. KIHUn julkaisusarja nro 51.